

Kanadská

25/05
7. decembra

mozaika

Každé dva týždne na Vašom stole e-mailom alebo poštou

Všeobecné voľby v Kanade 23. januára

V pondelok 28. novembra prebehlo v Dolnej snemovni hlasovanie o dôvere vláde, ktoré navrhol šéf opozičných konzervatívcov Stephen Harper 24. novembra. Návrh podporili ďalšie dve opozičné strany - Quebecký blok a Nová demokratická strana. Liberálnej menšinovej vláde premiéra Paula Martina bola vyslovená nedôvera počtom hlasom 171 ku 133. Generálna guvernérka Michaëlle Jean rozpustila na žiadosť premiéra parlament a vypísala na 23. januára 2006 predčasné voľby. Liberálnu vládu sprevádzali škandály týkajúce sa aktivít spojených so sponzorskými programami federálnej vlády, ktoré boli v rozpore s volebnými zákonmi. Liberálna vláda je v Kanade pri moci už 12 rokov, od posledných volieb uplynulo 17 mesiacov. Po prvýkrát bola vláde vyslovená nedôvera z iného dôvodu ako je rozpočet. Osemťždňová volebná kampaň bude jednou z najdlhších v politickej histórii Kanady a utíchne iba na niekoľko dní počas Vianoc. Pred rozpustením parlamentu bolo zloženie Dolnej snemovne nasledujúce: 133 miest mali liberáli, 98 konzervatívci, 53 poslanci Quebeckého bloku, 18 noví demokrati, 4 poslanci boli nezávislí a 2 miesta sa uvoľnili a zostali prázdne. Napriek tomu, že sa poslanci snažili ešte počas víkendov schváliť čo najviac návrhov zákonov, minimálne 35 ich zostalo nedoriešených. Medzi takéto patrí modifikácia trestného zákonníka, legalizácia vlastníctva malého množstva marihuany či sprísnenie režimu autorských práv na internete. www.gc.ca

Pomoc a odškodnenie Indiánom, Inuitom a Metisom

Na historickom dvojdnovom stretnutí s predstaviteľmi provincií, teritórií a pôvodných obyvateľov 24.-25. novembra v meste Kelowa v Britskej Kolumbii vyhlásil premiér Paul Martin desaťročný program zlepšenia situácie indiánskych, inuitských a metiských komunit v oblasti vzdelávania, zdravotníctva, bývania a ekonomických perspektív. Program, na ktorý vláda vyčlení v nasledujúcich rokoch viac ako 5 miliárd dolárov, si kladie za cieľ postupne zrušiť hrozivú priepasť medzi väčšinovým a pôvodným obyvateľstvom Kanady. To sa potýka napríklad s polovičným zastúpením stredoškôlkov, trojnásobnou nezamestnanosťou či až jedenásťkrát vyšším počtom samovrážd než je celoštátny priemer. V rámci snahy o odstránenie jednej z krívď spôsobených konkrétne Indiánom, potom federálna vláda 23. novembra oznámila odškodnenie vo výške takmer dvoch miliárd kanadských dolárov Indiánom, ktorí boli do 70. rokov nútení navštevovať cirkevné internátne školy. Tisíce z nich boli počas storočnej existencie týchto škôl vystavení fyzickému, psychickému či sexuálnemu zneužívaniu zo strany personálu. Právo na odškodnenie vo výške 30 000 dolárov tak získa takmer všetkých 90 000 dodnes žijúcich bývalých študentov týchto škôl. Až 15 000 z nich už predtým podalo na kanadskú vládu či cirkevnú správu týchto škôl financovaných štátom hromadnú žalobu. "Ide o najväčší a najkomplexnejší balíček odškodnení v kanadskej histórii," vyhlásil Phil Lafontaine, hlavný náčelník Zhromaždenia prvých národov, ktoré zastrešuje organizácie kanadských Indiánov. www.pm.gc.ca www.afn.ca

Montrealská konferencia o klimatických zmenách

V quebeckom Montreale začala v pondelok 28. novembra jedna z najväčších akcií, akú toto mesto zažilo od výstavy Expo v roku 1967. Dvojtyždňovej konferencie Spojených národov o klimatických zmenách sa zúčastňuje 189 krajín a približne 10 000 zástupcov vládnych a obchodných kruhov, členov nevládných organizácií a odborníkov na životné prostredie. Ide o prvé stretnutie 156 krajín, ktoré vo februári tohto roka podpísali Kjótsky protokol, v ktorom sa zaviazali do roku 2008 až 2012 znížiť emisie skleníkových plynov. Cieľom konferencie je vytvoriť formálny a legislatívny rámec protokolu a pripraviť pôdu pre novú dohodu o znižovaní emisií skleníkových plynov, ktorá by mala

začať platiť v roku 2012 po uplynutí platnosti Kjótskeho protokolu. "Klimatické zmeny sú najväčším ekologickým rizikom, ktorému čelíme a budeme čeliť celé storočie," povedal kanadský minister životného prostredia Stéphane Dion predsedajúci konferencii. Podľa neho má toto stretnutie predovšetkým tri ciele, nazvané tri "I": Implement (uskutočniť), Improve (zlepšiť) a Innovate (inovovať). Znamená to riadiť sa protokolom, vylepšovať jeho fungovanie vrátane zavádzania nových technológií, zefektívňovať činnosť zhromaždenia a inovovať pre budúce generácie v oblasti životného prostredia. Slovenská republika je na konferencii zastúpená delegáciou vedenou ministrom životného prostredia László Miklósom.

www.montreal2005.gc.ca www.ec.gc.ca

Nadácia Jeanne Sauvé: program štipendií

Nadácia Jeanne Sauvé ponúka mladým ľuďom s dosiahnutým aspoň bakalárskym titulom štipendium vo výške približne 30 000 kanadských dolárov, ktoré uhradí ročné štúdium na McGill University, ubytovanie a stravovanie, dopravu aj všetky doplnkové aktivity. Výrazne motivovaní záujemcovia musia mať menej ako tridsať rokov, na odbore predchádzajúceho štúdia nezáleží. Štipendisti sa v priebehu roka stretávajú na seminároch so známymi novinármi, politickými, akademickými, obchodnými a kultúrnymi osobnosťami a počas štúdia v Montreale alebo bezprostredne po jeho ukončení vypracovávajú záverečný projekt. Prihlášky môžete posilať najneskôr do 31. decembra, viac informácií nájdete na www.sauvescholars.org.

Lakros - kanadská národná hra

Hokej ako kanadský národný šport pozná každý. Málokto už ale vie, že druhým kanadským národným športom je lakros. Lakros je pôvodná hra severoamerických Indiánov nazývaná

Baggataway (kmeň Odžibwa) alebo Tewaarathon (kmeň Mohawk). Až francúzski misionári, ktorým lakrosová palica pripomínala svojim tvarom biskupskú barlu (vo francúzštine la crosse), názov zmenili. Pre Indiánov hral lakros dôležitú úlohu v spoločenskom a náboženskom živote kmeňa. V štyridsiatych rokoch 19. storočia začali lakros hrať aj európski prisťahovalci, ktorých hra zaujala natoľko, že ho v roku 1859 vyhlásili národným športom Kanady. Postupom času sa z pôvodného lakrosu vyvinulo niekoľko variantov tejto hry: mužský a ženský lakros alebo box lakros.

Cieľom všetkých typov lakrosu je dopraviť malú loptičku do súperovej bránky stráženej brankárom. Loptičky hráči nosia, nahrávajú a chytajú pomocou akéhosi vrečka na konci lakrosovej palice. Jednotlivé varianty sa líšia veľkosťou hracej plochy, počtom hráčov, veľkosťou brániak a hlavne povolenými spôsobmi bránenia súpera. Medzinárodné lakrosové stretnutie sa prvýkrát konalo na olympiáde v roku 1904 v St. Louis v USA.

www.lacrosse.ca

KVÍZ O KANADE

Koľko Kanadčanov žije v mestách? (Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.)

Odpoveď z minulého čísla: Kanada má dva národné športy: hokej a lakros.